

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับเงินและคนเป็นอย่างมากโดยเฉพาะคนที่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีประสิทธิภาพเพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าศักยภาพของคนในสังคมนั้นจะบอกถึงสถานภาพความมั่นคงของสังคมนั้น ศักยภาพของมนุษย์อยู่ที่การทำงานของสมองประเทศใดให้ความสำคัญในการพัฒนาสมองของคนหรือการคิดของคนในประเทศนั้นจะได้รับการพัฒนา การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมและขับเคลื่อนสังคม ให้คนในอยู่ในสังคมมีคุณภาพ คุณธรรม ช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ สร้างคนให้มีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สามารถปรับตัวตามโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งการศึกษาไทยในปัจจุบัน เป็นการศึกษาในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวทุกคน ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่จุดแรกเริ่มและตลอดช่วงวัยของชีวิต ซึ่งเป็นการอบรมบ่มนิสัยในมนุษย์สามารถประพฤติตน เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ จึงถือได้ว่า การพัฒนาคุณภาพทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด ครูก็เป็นคนสำคัญในการสร้างเยาวชนที่ดี และสร้างอนาคตของชาติ

การจัดการบริหารการศึกษาที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อให้ระบบการศึกษาของไทยมีมาตรฐาน มีทิศทางในทางที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมต่าง ๆ รัฐบาลจึงมีกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการศึกษาออกอย่างชัดเจน คือ การกำหนดภาคบังคับที่ประเทศไทยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือระบบ 6-3-3 เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันศึกษา อาจจะเป็นการศึกษาปริญญาตรีต่อเนื่อง หรือ การศึกษาในมหาวิทยาลัย ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นต่อคนทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วันทำงาน

หรือวัยสูงอายุ ส่งผลถึงการเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป เพื่อพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ วิธีการปฏิบัติเฉพาะสาขา ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ถือเป็น การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของบุคคล ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดีขึ้น

ปัจจุบันการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก หรือระดับบัณฑิตศึกษานั้น ได้มีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมากขึ้นเนื่องจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น อีกประการหนึ่งคือ มีอาจารย์ที่จบการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจากต่างประเทศ เป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถเปิดสอนในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ค่านิยมในปริญญาตามที่กล่าวมาข้างต้น คือ ค่านิยมที่กล่าวว่าการได้รับวุฒิดีการศึกษาระดับสูง จะทำให้เราประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สาเหตุต่อมาของการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากว่าบัณฑิตผู้จบใหม่นั้น ยังมีความรู้สึกลึกซึ้งที่ไม่อยากทำงาน เพราะไม่ทราบว่าตนนั้นต้องการประกอบอาชีพอะไร เพราะคนไทยจะนิยมเรียนสาขาที่สำเร็จ การศึกษาง่าย การเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จึงถือเป็นการค้นหาตัวเองอีกอย่างหนึ่ง ที่ทำให้คนเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโท กล่าวอ้างถึงอีกปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การศึกษาต่อ เพราะกระแสนิยม เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม และต้องการความมีชื่อเสียง (วินวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, 2556) ซึ่งการศึกษาระดับปริญญาตรีอาจไม่เพียงพอต่อการทำงานหรือการสร้างโอกาส ความก้าวหน้า จึงมีการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของ รัฐหรือเอกชนถือเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อสามารถเลือกเข้าศึกษา ต่อได้ตามความต้องการ จึงเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่สนใจสามารถเลือกเข้าศึกษาต่อได้ ตามความต้องการ โดยสามารถศึกษาควบคู่ไปกับการทำงานได้

การศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ได้กำหนดเวลาศึกษาในแต่ละระดับดังนี้ การศึกษาในระดับปริญญาโท ให้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา ระดับปริญญาเอก สำหรับผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อใน ระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อใน ระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปี เนื่องจากระบบการศึกษาใน ประเทศไทยได้ขยายตัว มากขึ้น จึงมีผู้เลือกศึกษาต่อเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ให้ มากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาการ ตลอดจนความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันโลกที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา ได้ดำเนินการตามกรอบมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อดำเนินการ

จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานวิชาชีพให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่, 2562: 5) ในรอบปีการศึกษา 2559-2561 มหาวิทยาลัยมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ตาม พบว่านักศึกษาส่วนหนึ่งไม่สามารถสำเร็จการศึกษาและอีกส่วนหนึ่งสำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่า ระยะเวลาของหลักสูตร ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จ การศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร และนำมาพัฒนาพัฒนาปรับปรุงด้านการผลิตนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลา ของหลักสูตรกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาล่าช้า

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ระหว่าง ปีการศึกษา 2559 – 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทั้งหมด จำนวน 223 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559 – 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 143 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาคั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตัวแปรในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษา ของบัณฑิตศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านคุณลักษณะนักศึกษา
- 2) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3) ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- 4) ด้านครอบครัวและเพื่อน
- 5) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ได้ข้อมูลเพื่อนำมาใช้วางแผนและการจัดการเชิงรุกในการสนับสนุนนักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2562

การสำเร็จการศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เรียนครบหลักสูตรบัณฑิตศึกษาตามแผนการศึกษา โดยไม่ต้องรักษาสภาพ

ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่สนับสนุนหรือส่งผลให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำเร็จการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 5 ด้านคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน และปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวนักศึกษาที่ทำให้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงขับให้นักศึกษาพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้
3. ปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หมายถึง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่สามารถช่วยให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
4. ปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน องค์ประกอบเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่ การสนับสนุนของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ ความช่วยเหลือของเพื่อนที่ทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
5. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง คุณลักษณะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์ของอาคารหรือสถานที่ หรือสิ่งนำไปสู่ความสะดวกสบายในการเรียนหรือการศึกษา